

"Just Audit" SRL

„JUST AUDIT” S.R.L.
MD – 2004, mun. Chişinău
str. Bucuriei, 1
c/f 1007600000509
Cod IBAN MD97AG000000002251823087
B.C., MAIB ” S.A. AGRNMD2X885
GSM 0 690 83 706
GSM 0 697 87 887
e-mail: justaudit@yahoo.com

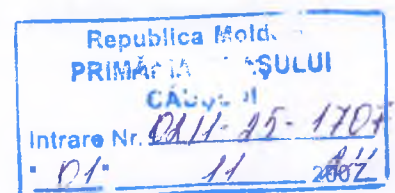
06 septembrie 2024

Primarului interimar al oraşului Căuşeni

Căpăţină Valentin

**RAPORT
DE CONSTATĂRI EFECTIVE A AUDITORULUI**

Chişinău 2024

În corespundere cu prevederile contractului privind achiziția de servicii nr.38 din 20 februarie 2024, încheiat între Primăria orașului Căușeni și compania de audit „Just Audit” S.R.L., membru al Uniunii Profesionale - Asociația Auditorilor și Societăților de Audit „AFAM” din RM, înregistrată în Registrul public al entităților de audit cu nr.1902012, a fost angajată de a elabora un raport de constatări efective cu obiectul: *Corectitudinea reflectării operațiunilor economico-financiare în evidența contabilă, cât și veridicitatea acestora în cadrul Î.M., „Apă Canal” Căușeni în perioada anilor 2020-2023.*

Misiunea noastră a fost efectuată în conformitate cu Standardul Internațional de Servicii Conexe (ISRS) 4400 „Misiuni pe baza procedurilor convenite privind informațiile financiare”, Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013, Codul Fiscal aprobat prin Legea nr. 1163-XIII din 24.04.1997, Legea Contabilității nr.287 din 15.12.2017, Codul Civil și alte acte normative ale Republicii Moldova.

Procedurile au fost efectuate exclusiv întru verificarea și constatarea informației prezentate, pentru perioada anilor 2020 – 2023, cu formularea unei opinii independente și prezentarea acesteia organului administrativ cât și fondatorului Î.M. „Apă Canal” Căușeni, respectând condițiile și principiile de obiectivitate, independență și confidențialitate.

În scopul expunerii opiniei cu privire la corectitudinea și veridicitatea operațiunilor economico-financiare reflectate în evidența contabilă de către Î.M., „Apă Canal” Căușeni, în perioada anilor 2020-2023, au fost analizate și studiate următoarele documente:

- actele de constituire a Î.M., „Apă Canal” Căușeni;
- documentele primare, care autentifică operațiunile economice și servesc drept bază pentru înscrierea lor în registrele contabile;
- registrele contabile pentru perioada 01 ianuarie 2020–31 decembrie 2023;
- bilanșa de verificare și rapoartele financiare a perioadei 01.01.2020–31.12.2023;
- declarațiile și dările de seamă privind calcularea impozitelor pentru perioada 01.01.2020–31.12.2023;
- documentele bancare și de casierie pentru perioada 01.01.2020–31.12.2023;
- contractele încheiate cu diferiți agenți economici pentru procurarea serviciilor de antrepriză;
- alte informații prezentate de administrația întreprinderii.

Conducerea Î.M., „Apă Canal” Căușeni este responsabilă pentru prezentarea surselor de informare, întocmirea dărilor de seamă și pentru menținerea înregistrărilor contabile, care prezintă în orice moment, cu acuratețe rezonabilă, poziția și rezultatul economic al întreprinderii. De asemenea, conducerea este responsabilă pentru protejarea activelor materiale și nemateriale și astfel pentru prevenirea fraudelor, încălcărilor Legilor și a regulamentelor contabile și altor iregularități. Acestea vor include implementarea unui sistem potrivit al procedurilor și controalelor interne și asigurarea funcționării corecte a acestora.

Responsabilitatea noastră în calitate de auditori se rezumă la formularea unei opinii independente asupra constatării reflectării corectitudinii operațiunilor economico-financiare în evidența contabilă cât și veridicitatea acestora, pentru perioada anilor 2020-2023 în cadrul Î.M., „Apă Canal” Căușeni.

Reieșind din prevederile art.18, pct.1 și pct.2 litera a) din Legea contabilității nr.287 din 15.12.2017, răspunderea pentru pregătirea și prezentarea situațiilor financiare în conformitate cu standardele de contabilitate naționale de raportare financiară, inclusiv descrierile adecvate a

informației, o poartă conducerea întreprinderii, care include și asigurarea adecvată a înregistrărilor în registrele de evidență și organizare a controlului intern necesar pentru întocmirea și prezentarea acceptabilă a rapoartelor financiare, astfel încât acestea să nu conțină inexactități semnificative, fie din cauza fraudei sau a erorii, selectarea și aplicarea politicilor de contabilitate, cât și asigurarea activelor agentului economic.

În vederea atingerii scopului auditului au fost aplicate următoarele proceduri:

- (1) Am evaluat sistemul de control intern, dacă este adecvat și asigură administrarea eficientă a întreprinderii în conformitate cu legislația în vigoare;
- (2) Am verificat dacă operațiunile contabile aferente procurării/vânzării, casării materialelor și OMVSD, serviciilor de captare, epurare, distribuție a apei sunt înregistrate în evidența contabilă;
- (3) Am verificat dacă transferurile efectuate de Î.M., „Apă Canal” Căușeni cu privire la procurarea materialelor, OMVSD și serviciilor prestate de diferiți agenți economici sunt luate corect la evidență și dacă sumele corespund cu balanța de verificare;
- (4) Am verificat documentele primare privind procurarea/vânzarea materialelor de construcție;
- (5) Am verificat corespunderea evidenței analitice și celei sintetice a mijloacelor bănești și materialelor procurate, cât și trecerea la cheltuieli a acestora;
- (6) Am verificat respectarea cerințelor contractuale dintre furnizor și cumpărător cu privire la îndeplinirea condițiilor contractuale;
- (7) Am verificat modul de contabilizare a decontărilor cu debitorii și creditorii, reflectarea acestora în registrele contabile și rapoartele financiare, exactitatea aritmetică a informațiilor financiare incluse în registrele contabile conform documentelor justificative, verificarea faptului dacă sunt luate la evidență complet și cu regularitate;
- (8) Am verificat modul de contabilizare a materialelor, mărfurilor și OMVSD procurate de Î.M., „Apă Canal” Căușeni, verificarea faptului dacă sunt luate corect la evidență;
- (9) Am verificat Actele de primire/predare a lucrărilor executate cu privire la îndeplinirea volumului de lucru;
- (10) Am verificat corectitudinea calculării și achitării salariului angajaților Î.M., „Apă Canal” Căușeni.

Raportăm mai jos constatările noastre:

Î.M., „Apă Canal” Căușeni a fost fondată în baza deciziei Primăriei Consiliului orașenesc Căușeni nr.3/3 din 12 august 2003 și înregistrată la Agenția Servicii Publice la 18 februarie 2020, cu numărul de identificare de stat și codul fiscal 1003608150309. Întreprinderea are statut de persoană juridică, cu un capital social de 5.400 lei, care este constituit din bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale transmise în administrare în valoare de **10.345.376,50 lei** și aporturi în numerar de 2.700 lei. Fondatorul întreprinderii este Consiliul Orașenesc Căușeni.

Întreprinderea își desfășoară activitatea de întreprinzător în temeiul: Codului Civil nr.1107-XV din 06.06.2002; Legii Republicii Moldova nr.845-XII din 03.01.1992 „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi”, Legii Republicii Moldova nr.246/2017 „Cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”, Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006; Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017; Regulamentul-model al întreprinderii municipale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 387 din 06.06.1994, Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013, alte legi și acte normative în vigoare, precum și de prevederile

Statutului.

Conform art.5 din Statut și Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr.214 din 21.10.2022, genurile principale de activitate ale Întreprinderii sunt:

- captarea, epurarea, distribuția apei;
- eliminarea deșeurilor și apelor uzate, asanare, salubritate și activități similare;
- lucrări de lăcătușărie și apeduct;
- comerțul cu ridicata pe bază de tarife sau contracte;
- transporturi rutiere de mărfuri;
- extracția nisipului și pietrișului;
- construcții complete și parțiale de clădiri și construcții inginerești, construcții civile;
- comerțul cu ridicata al materialelor lemnoase, al materialelor de construcție și echipamentului sanitar.

Pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de oraș, Întreprinderea dispune de Licență seria AC nr.000548, eliberată de către Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică la data de 17.11.2015 cu termen de valabilitate de 25 ani.

Constatări cu privire la gestionarea și asigurarea integrității patrimoniului Î.M. și bunurilor materiale ale Î.M. „Apă-Canal” Căușeni

a) Active imobilizate

La acest compartiment sarcina auditorilor a fost de a constata autenticitatea conturilor privind evidența imobilizărilor corporale și stabilirea corespunderii contabilizării operațiunilor, precum și respectarea prevederilor Standardelor Naționale de Contabilitate și altor acte normative în vigoare.

Evidența și mișcarea mijloacelor fixe se ține la contul 123 „Mijloace fixe”, în baza registrelor contabile.

Se atestă faptul că, în scopul executării deciziei Consiliului orășenesc Căușeni nr.6/3 din 13 mai 2004 cu privire la transmiterea în arendă cu drept de posesiune și folosință a mijloacelor fixe de la balanța Primăriei or.Căușeni la balanța Î.M.„Apă-Canal” Căușeni, a fost întocmit actul de primire-predare a mijloacelor fixe.

Costul de bilanț al mijloacelor fixe la data întocmirii actului de primire-predare a constituit suma de **18.219.688,50 lei**, uzura acumulată - 7.874.312,00 lei și valoarea rămasă – **10.345.376,50 lei**.

În rezultatul verificării, **auditul a constatat** prezența unor mijloace fixe cu valoarea contabilă zero, care indică indirect existența unor situații de subestimare a cheltuielilor de amortizare (parte din cheltuielile perioadei) în anii 2020-2023 (20 obiecte cu un cost inițial de **736.985 lei**), după cum urmează (enumerare conform înregistrărilor contabile):

- Aparat de sudat CAK – 23.550,29 lei;
- Automobil de stropit ЗИЛ-130 – 125.868,41 lei;
- Cale de acces până la rezervor – 134.853 lei;
- Cale de acces B – 12.427,00 lei;
- Computer 21, '5'' Asus VH2221,G.Black – 10.900,00 lei;
- Computer AthionII2245 – 7.950,00 lei;
- Computer PENTIUM – 4.578 lei;
- Computer Philips 233v5l – 1.990,83 lei;
- Condiționer – 5.000 lei;

- Gidrantul de incendiu – 5.800 lei;
- Nasos – 4.050 lei;
- Nasos IC 20/30 – 24.300 lei;
- Notebook Toshiba satellite PRO R50-B-17W – 8.950 lei;
- Pompă – 6.300 lei;
- Pompă K 8/18 – 5.270 lei;
- Pompa GHOM – 5.375 lei;
- Rezervor 150 m³ – 41.000,00 lei;
- SET Financial Information System – 301.992 lei;
- Xerox MFD Canon i-Sensys MF 4018 – 3.150 lei;
- Xerox CANON MFD G3400/black/ - 3.680,83 lei.

Ține de menționat faptul, că în evidența contabilă a întreprinderii la contul contabil 123.9 „Alte mijloace fixe”, este un mijloc fix cu denumirea „*Livadă la stația de epurare*”. În acest context de idei, relatăm următoarele:

Pentru sădirea și întreținerea livezii de către Î.M. „Apă-Canal” Căușeni au fost procurati pomi fructiferi, gherbicide, semințe de iarbă, precum:

La data de *31 iulie 2021* conform facturii fiscale EAA006341697, eliberată de S.C. „Tehagroterra” S.R.L., au fost procurate 7 bucăți de Gliacint SL glifosat în valoare totală de 1.190 lei, inclusiv TVA 198,33 lei;

La data de *10 martie 2022* conform facturii fiscale EAA009172903, eliberată de S.C. „Tehagroterra” S.R.L. au fost procurate 7 litri de Tornado în valoare de 1.190 lei, inclusiv TVA 198,33 lei;

La data de *01 aprilie 2022* conform facturii fiscale seria II nr. 0891365, eliberată de Gospodăria Țărănească Furtuna Gheorghe Ignat au fost procurati 130 pomi fructiferi în sumă de 5.000 lei, inclusiv TVA 340,42 lei.

La data de *24 aprilie 2022* în baza facturii fiscale EAA 009737200, eliberată de Uniplast S.R.L., au fost procurate 20 kg semințe de iarbă, în valoare de 2.520 lei, inclusiv TVA 186,67 lei.

Astfel, conform înregistrărilor contabile valoarea materialelor, lucrărilor și serviciilor pentru sădirea livezii la stația de epurare în evidența contabilă a întreprinderii a constituit suma de **32.501 lei**, inclusiv salariul angajaților – 15.575 lei, fondul social - 3.738 lei, motorină - 4.586 lei.

Totodată, au fost efectuate lucrări pentru „amenajarea teritoriului la stația de epurare” în sumă totală de **78.879 lei**. În evidența contabilă a întreprinderii, prin formule manuale, sunt trecute cheltuielile privind salariile muncitorilor care au prestat servicii la amenajarea teritoriului în sumă totală de 27.761 lei și fondul social calculat în mărime de 6.662 lei, combustibil cheltuit în sumă de 23.248 lei și materiale de construcție în valoare de 21.208 lei.

Reflectarea în evidența contabilă a lucrărilor sus-menționate, inițial au fost înregistrate la contul 121 „Imobilizări corporale în curs de execuție”, iar mai târziu (la data de 31.12.2023 și respectiv 31.12.2021) au fost înregistrate la contul 123 „Mijloace fixe”, sub denumirea de „*Livadă la stația de epurare*” și „*Amenajarea terenului*”. Menționăm că, în adresa auditorilor nu le-au fost prezentate careva documente de dare în exploatare (proces-verbal de recepție a lucrărilor, act de întocmire a lucrărilor, etc.).

Așadar, din cele relatate concluzionăm că, Întreprinderea a suportat cheltuieli privind lucrări de amenajare și sădire a unei livezi pe un lot de teren, fără careva drepturi de proprietate – în gestiune, arendă sau careva alt mod de folosință sau posesiune.

În urma auditării actului de primire-predare a patrimoniului primit în gestiune în anul 2004, Primăria or. Căușeni a transmis către Î.M. „Apă-Canal” Căușeni o serie de mijloace fixe, însă terenurile aferente ale acestora nu au fost delimitate și n-au fost transmise în gestiune, inclusiv și terenul pe care este amplasat sediul întreprinderii.

La solicitarea grupului de audit de a prezenta careva dovezi precum că, administrația Întreprinderii a efectuat careva proceduri pentru obținerea documentelor necesare înregistrării terenurilor, aceasta a prezentat Scrisoarea din data de 05.07.2017 prin care Întreprinderea s-a adresat Consiliului orășenesc Căușeni, primarului urbei [REDACTAT] cu solicitarea de a transmite la bilanța Întreprinderii pentru înregistrare contabilă a terenurilor amplasate sub edificiile și construcțiile Întreprinderii. Careva răspuns referitor la această scrisoare grupul de audit nu a primit. Mai mult ca atât, alte adresări din partea Întreprinderii nu au fost prezentate.

În consecință, datorită faptului că administrația Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, n-a întreprins măsurile de rigoare întru înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor aferente la contul contabil 122 „Terenuri”, Întreprinderea a admis încălcarea prevederilor art.5 alin. (4) lit. n) din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989-XV din 18.04.2002, prevederilor art.11 alin.(2) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017 care stipulează că „deținerea de către entitate a activelor cu orice titlu, înregistrarea surselor de proveniență a acestora și a faptelor economice fără documentarea și reflectarea acestora în contabilitate sunt interzise” și totodată a prevederilor stipulate în pct. 33 din Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare” aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013.

Neînregistrarea terenurilor, care urmau a fi evaluate la valoarea de piață conform prevederilor Legii cu privire la activitatea de evaluare nr. 989-XV din 18.04.2002, a diminuat substanțial valoarea activelor întreprinderii.

Recomandările auditului

1. Administrația Î.M.„Apă-Canal” Căușeni urmează să întreprindă măsurile de rigoare întru înregistrarea la Agenția Servicii Publice și în evidența contabilă a terenurilor aferente mijloacelor fixe primite în gestiunea economică și trecute la contul contabil 122 „Terenuri”;

2. Obiectele mijloacelor fixe amortizate integral la data raportării și care sunt utilizate în activitatea economică a întreprinderii și generează beneficii economice este necesar de a fi revizuite și să treacă procedura de reevaluare pentru a reflecta o valoare de bilanț reală și ca urmare a determina o valoare mai fiabilă a cheltuielilor de amortizare;

3. Obiectele mijloacelor fixe amortizate integral la data raportării, neutilizate în activitatea economică a întreprinderii, este necesar de a fi casate și recalificate în componența stocurilor deșeurilor apărute în urma dezmembrării obiectelor, cu acordul și decizia fondatorului;

4. La efectuarea inventarierii activelor imobilizate, entitatea urmează să identifice starea reală a imobilizărilor corporale pe termen lung, cu selectarea obligatorie a semnelor de depreciere în listele de inventar;

5. În baza rezultatelor inventarierii petrecute, comisia urmează să identifice obiectele care sunt necesare de a fi lichidate din motivul uzurii fizice; scoaterea din funcțiune a instalațiilor care se află într-o stare ne-satisfăcătoare pentru o utilizare eficientă ulterioară în activitatea economică, din cauza impactului negativ al situațiilor de urgență (adică pierderea posibilității de utilizare a instalațiilor înainte de expirarea duratei de viață a acestora); revizuirea duratei de viață utilă; deprecierea datorată pierderii parțiale sau totale a capacității de a genera fluxuri viitoare de beneficii economice;

6. În conformitate cu prevederile pct.7 SNC „Deprecierea activelor”, Întreprinderea trebuie să determine la fiecare dată de raportare dacă există sau nu indici ai deprecierei unui activ sau grupuri de active. Politicile Contabile a Î.M.„Apă-Canal” Căușeni pentru anii 2020-2023 nu prevăd determinarea deprecierei activelor. Conform pct.12 din SNC „Deprecierea activelor” indiferent de faptul dacă există sau nu un indice al deprecierei, Î.M.„Apă-Canal” Căușeni urmează să testeze activele anual pentru depreciere.

Contrar celor expuse anterior, Întreprinderea nu a efectuat testarea pentru deprecierea activelor. Astfel, Întreprinderea urmează să includă modificări în procedurile interne de desfășurare a inventarierii anuale, luând în considerare procedura de desfășurare a testului de depreciere a activelor.

b) Active circulante

Evidența contabilă a stocurilor se duce în mod general conform prevederilor S.N.C. „Stocuri”, Planului de conturi contabile aprobat prin ordinul Ministrului Finanțelor nr.119 din 06 august 2013 (completările aprobate prin ordinul Ministrului Finanțelor nr.26 din 04 martie 2015) și în conformitate cu dispozițiile indicate în Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15 decembrie 2017, dar cu unele abateri de la legislația în vigoare. În evidența contabilă a Î.M. „Apă-Canal” Căușeni stocurile cuprind: materialele, obiectele de mică valoare și scurtă durată și mărfurile. Contabilitatea materialelor, mărfurilor și obiectelor de mică valoare și scurtă durată se contabilizează în expresie valorică și cantitativă.

Verificând procurările și vânzările materialelor, mărfurilor și obiectelor de mică valoare și scurtă durată, **auditul a constatat următoarele:**

Contrar prevederilor art.5 din Statut și Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, administrația Î.M.„Apă-Canal” Căușeni, fără acordul fondatorului, fără dispoziția administratorului, a realizat materiale, mărfuri și OMVSD către mai mulți angajați ai întreprinderii, în valoare totală de **80.152,02 lei**, inclusiv: în anul 2021–13.350 lei; în anul 2022–14.754,17 lei și anul în 2023 – 52.047,85 lei, după cum urmează:

1. [REDACTAT], angajat în calitate de [REDACTAT], i-au fost realizate materiale de construcție (nisip, cement, ghips-carton, profile, cazan, radiator, țevă, mufă, etc.) în valoare totală de **35.796,85 lei**, conform facturilor fiscale:

- factura fiscală AAQ8829019 din 31 iulie 2023, în sumă de 5.900,70 lei;
- factura fiscală AAQ8829122 din 17 august 2023, în sumă de 3.224,00 lei;
- factura fiscală AAS1908778 din 05 octombrie 2023, în sumă de 24.015,20 lei;
- factura fiscală AAS1908963 din 05 octombrie 2023, în sumă de 2.656,95 lei.

2. [REDACTAT], angajat în calitate de [REDACTAT], în baza facturii fiscale AAS1908966 din data de 17.11.2023, a procurat un „generator pentru benzină” în valoare de **6.460 lei**.

Mai mult ca atât, am constatat că în perioada 30.06.2021-31.12.2023 către [REDACTAT] au fost efectuate realizări cu mențiunea „telefon” în sumă de **25.170 lei**. Operațiunile trecute în evidența contabilă însumă de 25.170 lei au fost efectuate prin formule contabile manuale, fără eliberarea facturilor fiscale.

3. [REDACTAT], angajat în calitate de sudor, i-au fost realizate materiale (bucătărie, chiuveță, blat, suport pentru aparat de sudat, etc.) în valoare totală de **7.670 lei**, în baza următoarelor facturi fiscale:

- factura fiscală IY3302844 din 18 ianuarie 2021, în sumă de 6.200 lei;
- factura fiscală AAQ8828947 din 10 iulie 2023, în sumă de 1.470 lei.

4. [REDACTAT], angajat în calitate de [REDACTAT], i-a fost realizat un „corp puțină de 500l verde Romania”, în valoare de **1.050 lei**, în baza facturii fiscale AAS1908781 din 05 octombrie 2023.

5. [REDACTAT], angajat în calitate de [REDACTAT], i-au fost realizate materiale în valoare de **1.901 lei**, în baza facturii fiscale AAS1909126 din 20 decembrie 2023.

6. [REDACTED] angajat în calitate de [REDACTED] i-a fost transmisă o bicicletă în valoare de **2.104,17 lei**, la data de 31 ianuarie 2022, fără careva documente justificative.

Totodată constatăm că, materialele de construcție, marfa și OMVSD procurate de către administrația Î.M., „Apă-Canal” Căușeni au fost realizate angajaților întreprinderii la prețul de procurare de la antreprenorii: Business-Farm S.R.L., Promacons SV S.R.L., Kamoto S.R.L., Vladiox S.R.L., Veritan-Prim S.R.L., în baza următoarelor facturi fiscale:

- Business-Farm S.R.L.

- factura fiscală EAI000191721 din 13.07.2023, la suma de 3.763,60 lei;
- factura fiscală EAI000293277 din 20.07.2023, la suma de 2.137,10 lei;
- factura fiscală EAI000541954 din 02.08.2023, la suma de 3.153,00 lei;
- factura fiscală EAI000547046 din 02.08.2023, la suma de 736,00 lei (realizate materiale către angajat în sumă de 71,00 lei);
- factura fiscală EAI000546570 din 26.09.2023, la suma de 10.299,00 lei;

- Promacons SV S.R.L.

- factura fiscală EAJ000801157 din 04.10.2023, la suma de 13.716,20 lei;
- factura fiscală EAJ000725819 din 02.10.2023, la suma de 574,00 lei;
- factura fiscală EAJ000726007 din 02.10.2023, la suma de 7.290,95 lei (realizate materiale către angajat în sumă de 124,95 lei);
- factura fiscală EAJ000725656 din 02.10.2023, la suma de 799,00 lei;
- factura fiscală EAJ000725962 din 02.10.2023, la suma de 1.159,00 lei.

- KAMOTO S.R.L.

- factura fiscală AAS1630369 din 16.11.2023, la suma de 22.070 lei (realizat „generator pentru benzină” către angajat în sumă de 6.460 lei);

- S.C. „Vladiox” S.R.L.

- factura fiscală EAA004235661 din 18.01.2021, la suma de 6.200 lei (bucătărie, chiuveță, blat);

- S.C. „Veritan Prim” S.R.L.

- factura fiscală EAH 000894454 din 29.06.2023, la suma de 2.053 lei (realizat fir electric și suport pentru aparatul de sudat în sumă de 1.470 lei);

- Business-Farm S.R.L.

- factura fiscală EAJ000733284 din 02.10.2023, la suma de 1.383 lei (realizat „corp puțină de 500l verde Romania”, în sumă de 1.050 lei);

- Business-Farm S.R.L.

- factura fiscală EAL000428500 din 19.12.2023, la suma de 512 lei (chiuveță);
- factura fiscală EAL000430362 din 19.12.2023, la suma de 2.951 lei (realizate materiale către angajat în sumă de 1389 lei – ruletă, furtun, etc);

- S.C. „Vladiox” S.R.L.

- factura fiscală EAA008466120 din 12.01.2022, la suma de 2.525 lei (bicicletă).

Așadar, Întreprinderea a efectuat procurări și ulterior a realizat materiale, fără careva adaos comercial, către angajații întreprinderii fără acordul fondatorului, fără întocmirea unui contract de vânzare-cumpărare, fără dispoziția administratorului sau alte acte legislative. Mai mult ca atât, Întreprinderea nu înregistra sold de mijloace bănești, astfel nu avea posibilitatea de achitare pentru aceste materiale.

Conform evidenței contabile, am constatat că pe parcursul anilor 2020-2023, administrația Î.M., „Apă-Canal” Căușeni achiziționează materiale de la persoane fizice în sumă de **106.194,90 lei**, inclusiv: a.2020 – 16.541,60 lei; a.2021 – 34.650 lei; a.2022 – 19.609,50 lei și a.2023 – 35.293,80 lei.

Informație cu privire la achiziționarea materialelor de către administrația Î.M., „Apă-Canal” Căușeni de la persoane fizice pentru perioada 2020-2023

N/O	Nr., seria act de achiziție	Data	Nume, Prenume	IDNP	Denumirea mărfurilor	u. m.	Valoarea (lei)
1.	DAA 26284624	01.04.20	[REDACTED]	[REDACTED]	Costum AZCA Supapă d 150	2 3	1.760 3.600
Total [REDACTED] anul 2020:						5	5.360
2.	DAA 26284625	06.04.20	[REDACTED]	[REDACTED]	Supapă d 150 Supapă d 200	3 1	3.600 1.600
Total [REDACTED] anul 2020:						4	5.200
3.	DAA26284626	06.05.20	[REDACTED]	[REDACTED]	Supapă d 100	1	481,60
4.	DAA26284627	03.06.20	[REDACTED]	[REDACTED]	Supapă d 150 Supapă d 200	2 2	2.400 3.200
Total [REDACTED] anul 2020:						4	5.600
5.	DAA26284628	02.08.21	[REDACTED]	[REDACTED]	Ambreiaj Radiator IUMZ Amplificator hidraulic	1 1 1	6.200 3.400 2.900
Total [REDACTED] anul 2021:						3	12.500
6.	DAA26284629	06.09.21	[REDACTED]	[REDACTED]	Pompa de combustibil Motor electric Cadă d 300 Butuc de roată Cutie de ambreaj	1 1 1 1 1	2.500 3.500 5.000 1.850 1.000
Total [REDACTED] anul 2021:						5	13.850
7.	DAA 26284630	15.10.21	[REDACTED]	[REDACTED]	Cadă d 300 Cadă d 200	1 1	5.500 2.800
Total [REDACTED] anul 2021:						2	8.300
8.	DAA 26284631	01.04.22	[REDACTED]	[REDACTED]	Pompa de presiune înaltă Sinhronizator Reductor GAZ-53 Bloc de viteze	1 1 1 1	2.850 850 2.800 2.500
Total [REDACTED] anul 2022:						4	9.000
9.	DAA26284632	17.08.22	[REDACTED]	[REDACTED]	Starter Diferențial	1 1	1.500 2.500
Total [REDACTED] anul 2022:						2	4.000
10.	DAA26284633	05.09.22	[REDACTED]	[REDACTED]	Butuc p-u baraban	2	3.200
11.	DAA26284634	07.12.22	[REDACTED]	[REDACTED]	Furtun armat V-1	6	3.409,50
12.	DAA26284635	18.01.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Costum AZCA	3	2.898
13.	DAA26284636	09.02.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Furtun armat V-1 Furtun armat V-1	6 4	4.816 2.515
Total [REDACTED] anul 2023:						10	7.331
14.	DAA26284637	07.04.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Furtun armat V-1	4	4.400
15.	DAA26284638	03.06.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Furtun armat V-1 Furtun armat V-1	6 4	4.200 2.600
Total [REDACTED] anul 2023:						10	6.800
16.	DAA26284639	02.08.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Motor electric 36kWt 3800Bt	1	10.900
17.	DAA26284640	05.10.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Costum AZCA	3	2.550
18.	DAA26284641	06.11.23	[REDACTED]	[REDACTED]	Contor	1	414,80
TOTAL:							106.194,90

Din informația acumulată în tabelul de mai sus constatăm că, conducerea Întreprinderii a suportat cheltuieli privind achiziționarea de materiale/obiecte precum: motor electric, costume AZCA, pompe de combustibil, contoare, etc., în baza actelor de achiziție de la următoarele persoane fizice:

- ✓ [REDACTED] în sumă de 31.741 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 29.900 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 12.500 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 11.500 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 10.800 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 5.448 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 3.409,50 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 481,60 lei;
- ✓ [REDACTED] în sumă de 414,80 lei.

La solicitarea auditorilor, serviciul de contabilitate a prezentat pentru verificare actele de achiziție cu atașarea buletinelor de identitate ale persoanelor fizice, în baza cărora au fost procurate materialele din tabelul de mai sus. Verificând documentele prezentate, **grupul de auditul a constatat următoarele:**

1. [REDACTED] are relații de muncă cu întreprinderea, fapt confirmat prin calcularea salariului în mărime de 2.700 lei pentru luna ianuarie 2020;

2. Analizând operațiunile de achitare cu persoanele fizice, am depistat că sunt achitări efectuate în avans, până la primirea materialelor și întocmirea actului de achiziție. Astfel, la data de 01 aprilie 2020 este întocmit actul de achiziție cu [REDACTED] la suma de 5.360 lei, însă achitățile au fost efectuate în lunile februarie și martie 2020;

3. Apar suspiciuni asupra faptului că persoanele de la care au fost achiziționate materialele sunt persoane în etate, care depășesc vârsta de 70 și 82 ani;

4. Nu este clară poziția administrației pe faptul că, avînd aceleași materiale în stoc procurate anterior și neutilizate, în anii 2022-2023 achiziționează tot aceleași materiale de la persoane fizice;

5. În rezultatul analizei balanței de verificare analitice la compartimentul dat am constatat că, la Întreprindere există stocuri cu mișcare lentă și anume mai mult de 24 luni (materiale procurate în anii 2019-2021). Spre exemplu:

La data de 28.02.2020 de la agentul economic „Uniplast” S.R.L. a fost procurat „mufă dn.110x110/ 16 M compresiune”, 2 buc. în sumă de 1.247,40 lei; la data de 06.09.2021 de la persoana fizică [REDACTED] a fost procurată o vană d300 în sumă de 5.000 lei, iar la data de 15.10.2021 de la persoana fizică [REDACTED] a fost procurată o altă vană d300 în sumă de 5.500 lei, care la situația din 31 decembrie 2023, aceste materiale nu sunt utilizate în activitatea întreprinderii – fapt confirmat că nu au fost date în exploatare;

6. La procurarea de materiale/obiecte de la persoane fizice, Întreprinderea a admis calcularea și achitarea eronată a impozitului reținut la sursa de plată, ca rezultat s-a admis totodată și întocmirea incorectă a dărilor de seamă IPC18 și IPC21;

De menționat că, cu derogare de la prevederile art. 7 din Legea privind activitatea de antreprenariat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992 și pct. 5, 7 și 8 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 764 din 25.11.1992, în vigoare până la data de 19.12.2021, s-a admis

depășirea termenului de păstrare a mijloacelor financiare în casierie, fiind utilizate lunar în cea mai mare parte la achitarea plăților salariale, procurarea combustibilului, cheltuielilor gospodărești, etc.

Totodată, contrar prevederilor pct. 1, 2 și 3 din Recomandările privind întărirea tehnică și dotarea cu mijloace de semnalizare pentru paza antiincendiară a caselor de bani din întreprinderi din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764 din 25.11.1992, Î.M. „Apă Canal” Căușeni nu dispune de încăpere separată dotată regulamentar, inclusiv cu sistemă de semnalizare și pază antiincendiară, nefiind asigurată integritatea păstrării și eliberării mijloacelor bănești. Mijloacele bănești se păstrează în masa de lucru a casierului.

Luînd în considerație cele expuse, Întreprinderea, prin intermediul [REDACTED] [REDACTED] efectuează sistematic procurări de materiale, combustibil prin casierie utilizînd mijloacele bănești încasate din vânzări. Așadar, în perioada 01.01.2020 – 31.12.2023, [REDACTED] a efectuat procurări cu bani lichizi în sumă totală de **401.496,92 lei**, inclusiv:

- 57.701,50 lei în perioada anului 2020;
- 46.973,50 lei în perioada anului 2021;
- 85.777,40 lei în perioada anului 2022;
- 210.104,24 lei în perioada anului 2023.

Menționăm că, din cheltuielile sus-menționate se evidențiază următoarele cheltuieli: în perioada anului 2022, Întreprinderea face procurări de combustibil utilizînd mijloace bănești din casierie în sumă totală de 46.445,60 lei și în perioada anului 2023 – 164.808,95 lei.

Grupului de audit nu au fost aduse careva argumente bine întemeiate privind motivul achitării pentru combustibil din bani lichizi, luînd în considerație că conform prevederilor contractuale, „Lukoil-Moldova” S.R.L., are obligația de a elibera factura fiscală în fiecare lună premergătoare lunii în care au fost livrate de facto produsele petroliere și ulterior, Întreprinderea urma să efectueze plata conform facturii primite.

Totodată, Întreprinderea, prin [REDACTED] [REDACTED] în perioada anilor 2020-2023, suportă cheltuieli privind achiziționarea de materiale de construcție în sumă de 128.414,90 lei, achitate din mijloace bănești prin casierie.

Î.M. „Apă-Canal” Căușeni nu a efectuat controale sistematice în perioada anilor 2020-2023. În perioada dintre două inventarieri la întreprinderi trebuie efectuate controale sistematice și inventarieri inopinate selective (prin sondaj) ale bunurilor, la locul de păstrare a acestora, cu scopul evitării delapidărilor.

Recomandările auditului

Auditul recomandă de a efectua inventarieri selective, inopinate pentru stabilirea controlului asupra integrității bunurilor, respectarea de către gestionari a modului stabilit de ținere a evidenței primare și a regulilor de păstrare.

Inventarierea se efectuează conform dispoziției conducătorului Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, de către membrii comisiei de inventariere care sunt salariați ai întreprinderii sau de comisii speciale, în componența cărora se includ persoane competente.

Constatarea și verificarea corectitudinii înregistrării cheltuielilor ce nu țin de activitatea de antreprenoriat și care au influențat asupra Rezultatului financiar pentru perioada 01 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2023.

Verificând documentele contabile primare, operațiunile economico-financiare, auditorii concluzionează că au fost ignorate prevederile art. 10 și 11 din Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017, în lipsa unei activități economico-financiare favorabile și a necesității suportării cheltuielilor în activitatea de bază, *în lipsa fondurilor speciale, formate din profitul întreprinderii*, neîntemeiat au fost cheltuite mijloace bănești pentru achiziționarea cadourilor pentru sărbătorile de iarnă (flori, vin, cadouri, organizarea meselor, etc.) în sumă totală de **94.731,72 lei**, inclusiv în anul 2020 în sumă de 19.991,54 lei, în anul 2021 în sumă de 16.185,69 lei, în anul 2022 în sumă de 26.252,59 lei și în anul 2023 în sumă de 32.301,90 lei, după cum urmează:

- **Ghiocel Negru S.R.L. – 36.906,92 lei.** Procurările au fost efectuate în baza facturilor fiscale AAK 7152144 din 14.12.2020 în sumă de 8.408,54 lei; AAN 4191486 din 16.12.2021 în sumă de 9.153,69 lei; AAP 6946885 din 22.12.2022 în sumă de 9.527,59 lei; EAL 000477344 din 20.12.2023 în sumă de 9.817,10 lei;
- **Î.M. Kazayak-Vin S.A. – 4.500 lei** - factura fiscală AAP 1905380 din 28.12.2022;
- **Imensitate S.R.L. – 2.659,80 lei** - factura fiscală AAS 2665174 din 06.12.2023;
- **Î.I. Sîrghi-Grup – 6.387 lei** – facturile fiscale HC 1112992 din 10.01.2020 în sumă de 2.987 lei; HC 1112998 din 29.12.2020 în sumă de 2.210 lei și II 0917283 din 26.12.2022 în sumă de 1.190 lei);
- **Aster-Plant S.R.L. – 41.101 lei** - facturile fiscale EAA 002224760 din 24.04.2020 în sumă de 2.485 lei; EAA 003189303 din 14.09.2020 în sumă de 2.425 lei; EAA 004243265 din 31.12.2020 în sumă de 1.476 lei; EAA 005042381 din 31.03.2021 în sumă de 2.400 lei; EAA 006078842 din 07.07.2021 în sumă de 2.440 lei; EAA 008448136 din 11.01.2022 în sumă de 3.150 lei; EAB 000994447 din 19.07.2022 în sumă de 7.885 lei; EAE 000881780 din 06.01.2023 în sumă de 5.895 lei; EAJ 000204185 din 06.09.2023 în sumă de 8.190 lei; EAL 000785477 din 31.12.2023 în sumă de 4.755 lei;
- **Cooperativa de consum Tighina – 3.177 lei** - factura fiscală II 0696615 din 26.12.2021 în sumă de 2.192 lei și II 0917472 din 07.03.2023 în sumă de 985 lei).

Astfel, administrația Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, contrar prevederilor art. 24 alin. (1) din Codul Fiscal aprobat prin Legea 1163-XIII din 24.04.1997 și pct. 37 și 39 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.77 din 30.01.2008, a admis deducerea la cheltuieli ordinare și necesare, a cheltuielilor care nu țin exclusiv de activitatea de întreprinzător, atribuindu-le parțial la deduceri în scopuri fiscale.

În scopul constatării dacă administrația Î.M. „Apă-Canal” Căușeni a evaluat corect venitul impozabil prin ajustarea datelor evidenței financiare în conformitate cu cerințele Codului Fiscal, au fost supuse verificării documentele primare, ce constată veniturile și cheltuielile. Verificările au fost efectuate în conformitate cu prevederile Titlului I „Dispoziții generale” și Titlul II „Impozitul pe venit” a Codului Fiscal aprobate prin Legea RM nr. 1163-XIII din 24.04.1997 (cu modificările și completările ulterioare), Standardului Național de Contabilitate nr.3 „Componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 174 din 25.12.1997, Standardului Național de Contabilitate „Cheltuieli”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.

118 din 06.08.2013 și calculelor tarifelor la prestarea serviciului de apă și canalizare, la Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, pentru perioada anilor 2020 – 2023.

Așadar, pe parcursul auditării am constatat că, în evidența contabilă a întreprinderii sunt incluse în sinecostul pentru captarea apei și întreținerea stației de epurare unele cheltuieli ce nu țin de activitatea de antreprenariat, cum ar fi de exemplu: asistență juridică, penalități primite de la Premier Energy, dobândă etc. Totodată, în sinecostul pentru captarea apei și întreținerea stației de epurare mai sunt incluse și cheltuieli generale și administrative, cum ar fi: telefoane mobile, servicii GSM, servicii telefonie fixă, impozite etc., care au dus la majorarea sinecostului.

Astfel, pentru toată perioada auditată s-a admis includerea cheltuielilor *ce nu țin de activitatea de antreprenariat* în calcularea sinecostului, în sumă totală de **25.227,97 lei**, inclusiv pentru anul 2020 - 1.560 lei; anul 2021 - 2.575,31 lei; anul 2022 - 6.462,73 lei și anul 2023 - 14.629,93 lei, după cum urmează:

➤ **4.000 lei** – servicii de asistență și consultanță juridică prestate de Biroul asociat de avocați din sectorul Botanica, conform facturii fiscale EAA009047800/28.02.2022;

➤ **14.719,40 lei** - cheltuieli sub formă de penalități calculate de ÎCS Premier Energy, pentru anul 2021 în sumă de 6,74 lei; pentru anul 2022 în sumă de 2.462,73 lei și pentru anul 2023 în sumă de 12.249,93 lei;

➤ **6.500 lei** - deservire tehnică anuală executată de Î.I. „Țurcan Anatolie”, pentru anul 2020 în sumă de 1.560 lei, pentru anul 2021 în sumă de 2.560 lei și pentru anul 2023 în sumă de 2.380 lei;

➤ **8,57** – dobândă calculată pentru anul 2021.

Totodată, la calcularea sinecostului au fost introduse neregulamentară și *cheltuieli generale și administrative* în sumă totală de **194.326,91 lei**, inclusiv pentru anul 2020 - 28.155,48 lei; anul 2021 - 52.612,56 lei; anul 2022 - 39.212,03 lei și anul 2023 - 74.346,84 lei, după cum urmează:

➤ **119.942,16 lei** – servicii GSM, pentru anul 2020 în sumă de 22.288 lei; pentru anul 2021 în sumă de 42.953,33 lei; pentru anul 2022 în sumă de 9.556,71 lei și pentru anul 2023 în sumă de 45.144,12 lei;

➤ **53.463,81 lei** – servicii telefonice, pentru anul 2020 în sumă de 5.866,26 lei; pentru anul 2021 în sumă de 6.703,51 lei; pentru anul 2022 în sumă de 29.655,32 lei și pentru anul 2023 în sumă de 11.238,72 lei;

➤ **17.964 lei** – taxa pentru drum pentru anul 2023;

➤ **2.956,94 lei** - formulare de strictă evidență, pentru anul 2020 în sumă de 1,22 lei; pentru anul 2021 în sumă de 2.955,72 lei.

În cadrul misiunii de audit, am stabilit faptul că, Î.M. „Apă-Canal” Căușeni a procurat patru telefoane mobile în baza contractelor de abonament de la Î.M. „Moldcell” S.A., conform facturilor fiscale:

- IY3079471 din 14.04.2021 – telefon mobil Galaxy A728/256 Gb (A725) Black (2 buc.);
- IY3079920 din 20.04.2021 – telefon mobil Galaxy A728/256 Gb (A725) Black (1 buc.);
- EAI000373934 din 26.07.2023 - telefon mobil iPhone 14 128 Gb Midnight (1buc.)

Menționăm că, conform prevederilor art.24 din Codul Fiscal, cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuielile, caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, fără de care este imposibil de a face business, care sunt definite atât cu indici calitativi, cât și cu indici cantitativi, iar la determinarea venitului impozabil, din venitul brut se deduc cheltuielile ce țin de fabricarea (executarea, prestarea) și desfacerea producției (lucrărilor,

serviciilor), producerea și desfacerea mărfurilor, mijloacelor fixe și altor bunuri, precum și cheltuielile legate de obținerea altor venituri impozabile, care se determină conform SNC sau SIRF, luând în considerație prevederile Codului Fiscal.

Așadar, în evidența contabilă a Întreprinderii, cu derogare de la prevederile art.24 din Codul Fiscal, telefoanele mobile procurate au fost trecute la cheltuieli indirecte, la contul contabil 821.8 „Alte cheltuieli indirecte de producție”. În așa mod, sinecostul producției a fost majorat neregulamentar.

Constatarea calculării și achitării salariului și a contribuțiilor sociale

Raporturile de muncă în cadrul Întreprinderii Municipale „Apă-Canal” Căușeni sunt reglementate de Codul muncii al RM nr.154-XV din 28.03.2003, Legea salarizării nr.847-XV din 14.02.2002 și Hotărârea Guvernului cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară nr.743 din 11.06.2002 cu modificările și completările ulterioare, Convenția Colectivă, Contracte colective de muncă încheiate între administrație și comitetul sindical al întreprinderii, Regulamentul privind remunerarea salariaților, precum și de alte acte normative.

Schemele de încadrare a personalului au fost aprobate și coordonate de către Consiliul administrativ al întreprinderii în baza Hotărârii nr.2/6 din 17.01.2019 în număr de 72,5 unități pentru anul 2020, Hotărârea nr.02 din 18.03.2021 în număr de 65,2 unități pentru anul 2021, Hotărârea nr.5:04 din 22.12.2021 în număr de 55,22 unități pentru anul 2022, Hotărârea nr.3 din 10.11.2022 în număr de 56,22 unități pentru anul 2023.

În conformitate cu prevederile art.2 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845-XII din 03.01.1992 și art.23 din Legea salarizării nr.847-XV din 14.02.2002 și Hotărârii Consiliului orățenesc Căușeni nr.2/7 din 03 martie 2018, administratorul întreprinderii dispune de contract individual de muncă, prin care se confirmă legalitatea aflării acestuia în funcția deținută, drepturile și obligațiile reciproce, inclusiv modul în care își exercită atribuțiile de antreprenor și nu în ultimul rând poartă responsabilitate pentru neexecutarea sau executarea neconformă a obligațiilor.

La Întreprindere retribuirea muncii se efectuează în baza salariului tarifar/de funcție și suplimentelor aferente eficienței și vechimii în muncă, iar la nivelul retribuirii nu este inferior salariului minim stabilit de legislația în vigoare.

Pe parcursul auditării a fost verificată corectitudinea calculării salariilor de funcție, suplimentelor, adaosurilor, premiilor, altor plăți salariale, precum și achitarea lor, reținerile efectuate din salariu, care a fost efectuată prin metoda contrapunerii datelor din ordinele emise pe întreprindere cu datele din tabelele de evidență a timpului de muncă, listele de plată, ordinele de plată, în rezultatul căreia au fost depistate unele încălcări a legislației privind remunerarea muncii.

În procesul verificării selective a legalității și corectitudinii stabilirii salariilor am constatat, necâtând la faptul că angajații dețin carduri bancare salariale, fără cerere și fără ordinul administratorului, pe parcursul lunii prin casieria Întreprinderii este achitat salariul în mai multe rate, iar diferența de salariu rămasă la sfârșitul lunii se efectuează prin transfer bancar la cardul salariaților.

Am constatat că, salariile nu se achită la data calculării, ceea ce duce la o discrepanță în gestionarea fiscală. În evidența contabilă, la situația din 01 ianuarie 2020, am stabilit că există sume achitate în avans unor salariați care de fapt sunt eliberați din cadrul întreprinderii încă în perioada 15.04.2004-01.11.2018, în sumă totală de **9.559,77 lei**.

În tabelul de mai jos, detaliat este descrisă această informație.
Informație cu privire la achitarea neîntemeiată a sumelor plătite în avans către salariații eliberați din funcție în perioada 15.04.2004-01.11.2018

Nr. d/o	Persoanele eliberate în perioada 15.04.2004-04.11.2018, cărora neîntemeiat le-au fost achitate sume în avans sub formă de salariu			Persoanele eliberate din cadrul Î.M. „Apă Canal” în perioada 22.04.2004-14.09.2019, cărora Întreprinderea este datoare			
	Nume, Prenume	Sold 01.01.20 (avans)	Data eliberării angajaților	Nume, Prenume	Sold 01.01.20 (datorie)	Data închiderii	Data eliberării angajaților
	1	2		3	4	5	6
1.		-52,41	01.04.11		49,65	13.05.21	14.09.19
					2,76	13.05.21	29.09.15
2.		-9,60	12.05.15		9,60	13.05.21	29.09.15
3.		-4,01	05.02.16		4,01	13.05.21	15.04.13
4.		-76,57	16.07.13		76,57	13.05.21	14.09.19
5.		-174,68	01.04.09		174,68	13.05.21	29.09.15
6.		-663,97	01.04.09		43,30	13.05.21	25.08.09
					0,24	13.05.21	04.03.13
					0,40	13.05.21	01.04.09
					102,62	13.05.21	16.09.13
					86,25	13.05.21	01.04.09
					232,92	13.05.21	06.06.13
					79,27	13.05.21	24.04.10
					3,42	13.05.21	
					89,74	13.05.21	01.12.09
					9,66	13.05.21	
					10,86	13.05.21	02.01.12
					3,08	13.05.21	20.03.17
					1,00	13.05.21	22.05.05
					0,35	13.05.21	28.02.13
					0,35	13.05.21	07.09.12
					0,51	13.05.21	22.04.04
7.		-60,76	20.07.12				
					16,15	13.05.21	21.03.13
					0,30	13.05.21	20.03.17
					0,93	13.05.21	15.04.13
					39,05	13.05.21	26.11.09
					0,10	13.05.21	31.12.05
					0,94	13.05.21	angajat
					0,71	13.05.21	14.10.18
					0,51	13.05.21	16.01.13
					0,08	13.05.21	20.12.07
					0,13	13.05.21	15.01.08
					0,16	13.05.21	20.07.11
					0,08	13.05.21	15.08.08
					0,09	13.05.21	30.05.08
					0,63	13.05.21	21.06.10
					0,02	13.05.21	05.12.08
					0,88	13.05.21	02.03.20
8.		-5,08	01.04.14		5,08	13.05.21	26.03.18
9.		-67,91	01.08.11		67,91	13.05.21	angajat
10.		-83,28	30.09.08		83,28	31.05.21	04.06.14
11.		-1.404,72	22.06.12		1.404,72	31.05.21	04.06.14
12.		-126,46	14.07.11		126,46	31.05.21	04.06.14
13.		-63,04	21.06.10		63,04	31.05.21	04.06.14
14.		-307,92	20.05.09		307,92	31.05.21	04.06.14

15.	██████████	-83,15	20.03.10	██████████	83,15	31.05.21	04.06.14
16.	██████████	-297,00	03.09.18	██████████	297,00	31.05.21	04.06.14
17.	██████████	-15,74	02.01.12	██████████	15,74	31.05.21	29.09.15
18.	██████████	-214,92	01.12.09	██████████	6,04	13.05.21	02.06.10
				██████████	130,96	31.05.21	14.01.13
				██████████	77,93	30.09.23	03.12.09
19.	██████████	-91,84	30.07.15	██████████	91,84	31.05.21	04.06.14
20.	██████████	-45,80	10.07.14	██████████	45,80	31.05.21	04.06.14
21.	██████████	-121,79	18.08.08	██████████	121,79	31.05.21	04.06.14
22.	██████████	-381,16	09.08.11	██████████	381,16	31.05.21	04.06.14
23.	██████████	-91,21	25.11.09	██████████	91,21	31.05.21	04.06.14
24.	██████████	-92,18	25.11.10	██████████	92,18	31.05.21	04.06.14
25.	██████████	-6,98	01.07.09	██████████	6,98	31.05.21	29.09.15
26.	██████████	-4,62	05.05.09	██████████	4,62	31.05.21	14.09.19
27.	██████████	-1,46	08.08.12	██████████	1,46	31.05.21	29.09.15
28.	██████████	-32,63	10.12.08	██████████	32,63	31.05.21	14.09.19
29.	██████████	-4,08	16.07.12	██████████	4,08	31.05.21	14.09.19
30.	██████████	-15,97	20.10.09	██████████	15,97	31.05.21	04.06.14
31.	██████████	-1.128,35	01.11.18	██████████	1.128,35	31.05.21	04.06.14
32.	██████████	-1.383,50	16.02.10	██████████	1.383,50	31.05.21	
33.	██████████	-2,14	01.01.13	██████████	2,14	31.05.21	29.09.15
34.	██████████	-1.414,85	07.06.10				
				██████████	476,61	31.05.21	26.02.14
				██████████	434,09	31.05.21	19.06.17
				██████████	56,44	31.05.21	02.04.18
				██████████	0,38	31.05.21	angajat
				██████████	70,58	31.05.21	04.05.15
				██████████	9,65	31.05.21	22.04.04
				██████████	35,98	31.05.21	01.10.12
				██████████	331,12	31.05.21	03.12.09
35.	██████████	-69,58	17.11.16	██████████	69,58	31.05.21	04.06.14
36.	██████████	-33,97	11.11.10	██████████	33,97	31.05.21	04.06.14
37.	██████████	-139,75	22.01.11	██████████	139,75	31.05.21	04.06.14
38.	██████████	-37,65	23.12.12	██████████	37,65	31.05.21	04.06.14
39.	██████████	-0,01	01.11.14	██████████	0,01	31.05.21	29.05.15
40.	██████████	-94,86	06.02.14	██████████	94,86	31.05.21	04.06.14
41.	██████████	-120,37	24.10.11	██████████	120,37	31.05.21	04.06.14
42.	██████████	-533,80	15.04.04				
				██████████	276,08	31.05.21	angajat
				██████████	257,72	31.05.21	01.10.12
	Total:	-9.559,77		Total:	9.559,77		

Din informația descrisă în tabel observăm că, la situația din 13 mai 2021, 31 mai 2021 și 30 septembrie 2023 suma de 9.559,77 lei este închisă în evidența contabilă prin formule manuale către alte persoane eliberate din funcție în perioada 22.04.2004-14.09.2019. Sumele în cauză nu au fost trecute prin casieria Întreprinderii, nu au fost întocmite liste de plată sau dispoziții de plată cu salariații în cauză, au fost trecute de la un angajat la alt angajat.

Spre ex: Întreprinderea înregistrează creanță față de ██████████ în sumă de 52,41 lei. La eliberarea din funcție, Întreprinderea nu a efectuat recalculul necesar și nu a compensat creanța dnei ██████████ în sumă de 52,41 lei. Ulterior, la data de 13.05.2021, contabilitatea Întreprinderii, prin anumite formule manuale în programul de contabilitate 1C, compensează creanța față de ██████████ cu datoria înregistrată de către Întreprindere față de ██████████ eliberați din funcție anterior acestei dăți. În așa mod, contabilitatea Întreprinderii și-a compensat greșelile efectuate anterior prin achitarea incorectă a salariului și

totodată, a încălcat drepturile angajaților față de care Întreprinderea înregistra datorie, calculând și achitând salariul diminuat.

Pentru perioada 01.01.2020-31.12.2023 a fost calculat salariul angajaților, cu reținerile impozitelor, după cum urmează:

✓ Pentru anul 2020, venitul îndreptat spre achitare pentru 61 de salariați a constituit suma de 3.932.487,86 lei, cu reținerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 176.961,90 lei, contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat obligatorii – 235.972,07 lei și impozitul pe venit reținut din salariu în sumă de 266.618,82 lei;

✓ Pentru anul 2021, venitul îndreptat spre achitare pentru 73 de salariați a constituit suma de 4.189.484,83 lei, cu reținerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 362.399,03 lei, contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat obligatorii – 20.027,42 lei și impozitul pe venit reținut din salariu în sumă de 296.016,03 lei;

✓ Pentru anul 2022, venitul îndreptat spre achitare pentru 56 de salariați a constituit suma de 4.591.563,82 lei, cu reținerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 413.240,78 lei și impozitul pe venit reținut din salariu în sumă de 319.611,19 lei;

✓ Pentru anul 2023, venitul îndreptat spre achitare pentru 56 de salariați a constituit suma de 4.850.533,51 lei, cu reținerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 436.548,13 lei și impozitul pe venit reținut din salariu în sumă de 346.280,59 lei.

Informație cu privire la cheltuielile aferente retribuirii muncii pentru perioada 01.01.2020-31.12.2023

	Numele, prenumele	Funcția	2020	2021	2022	2023
1			830,00	36,48		
2				3,58		
3			1.940,00	4.927,62	16.591,00	27.000,00
4			48.603,05	46.411,74	62.572,07	59.992,80
5			135.318,10	138.111,43	154.634,09	159.288,34
6			139.604,85	15.750,00		
7			68.011,93	73.215,28	77.648,12	54.534,32
8			85.604,27	91.882,56	91.904,77	97.934,17
9				3.475,92	46.613,27	37.761,99
10			46.129,75	42.392,92	57.257,49	62.884,46
11			6.629,90		2.179,52	
12						29.230,07
13			57.102,01	51.222,26	66.544,04	63.602,76
14			47.660,57	49.358,86	62.094,91	64.587,26
15			162.021,59	162.720,54	159.767,04	185.322,42
16				226,43		
17			47.125,62	48.761,31	65.115,37	65.079,43
18				918,91		
19			86.326,08	117.321,24	102.116,18	92.208,94
20						16.322,73
21			56.808,00	58.232,58	57.637,96	40.656,27
22			79.224,00	42.512,49		
23			77.180,18	90.848,77	93.995,35	95.639,27
24			75.060,97			
25			57.450,98	69.326,00	65.694,73	68.581,70
26			85.740,92	136.245,28	153.179,72	148.325,70
27			232.945,44	224.305,02	255.798,57	238.009,24
28			20.838,86	15.781,14	10.420,00	
29			81.876,21	80.951,65	82.783,64	85.793,96
30				62.681,02	73.178,16	77.992,20
31				6.900,00		
32				30.111,72	70.085,53	78.248,51
33				148,91		
34			58.528,12	62.049,54	54.772,67	54.544,00
35			46.413,96	73.477,28	71.066,65	78.683,88
36			97.617,35	87.438,71	85.975,99	100.525,77
37			63.917,05	57.074,70	56.911,68	61.348,23
38			2.750,00			
39				120,53		
40			50.070,13	48.679,60	48.303,77	54.068,24
41			43.712,22	37.045,21	47.682,51	57.295,08
42			50.571,55	52.721,67	50.074,64	43.821,33
43			88.833,80	121.675,45	130.087,63	132.801,43
44			45.245,07	47.169,97	39.444,07	62.822,02
45			10.603,14	68.013,82	77.403,49	89.294,48
46			55.604,95	53.649,89	62.519,19	65.922,99
47				343,00		
48			21.514,29	26.816,79	34.042,85	29.193,81
49			109.766,86	119.789,44	123.530,35	138.379,15
50			51.993,53	50.803,21	66.018,54	66.121,55
51			126.375,92	116.699,07	118.061,56	133.389,22
52			6.862,66			
53			56.517,88	47.862,79	64.193,49	75.480,56
54				7,76		

55			59.151,22	81.569,43	76.890,93	79.769,16
56			58.771,53	63.916,17	71.544,30	74.846,16
57				154,36		
58			60.619,17	72.543,34	72.583,32	78.655,55
59				6.900,00		
60			10.283,61	42.838,36	52.755,03	40.186,92
61			56.140,52	57.684,25	61.627,26	63.617,48
62			48.648,78	47.114,89	60.711,37	61.453,13
63			211.209,64	211.083,22	232.138,87	244.637,50
64				1,34		
65			317,40	337,60		
66				9,35		
67			44.604,12	49.053,57	52.706,34	56.571,74
68			63.145,14	62.809,25	57.903,35	71.132,26
69			200,00			
70			75.884,67	70.834,72	60.544,15	69.995,09
71				1.030,00		
72			23.915,06	24.084,94	24.000,00	24.000,00
73			38.373,20	51.765,71	49.056,56	62.356,13
74			190.062,07	183.731,98	214.086,04	230.084,93
75			89.900,86	166.676,24	190.343,23	185.727,96
76			10.016,00			
77			32.830,52	44.535,11	60.050,99	65.632,36
78			42.237,17	68.778,37	124.548,26	171.125,40
79			59.640,95	66.789,50	69.435,35	77.038,14
80			69.604,47	78.960,97	92.451,66	101.015,32
81				62,07		
82					10.286,10	
Total:			3.932.487,86	4.189.484,83	4.591.563,82	4.850.533,51

În urma verificării documentelor contabile privind calcularea impozitului pe venit reținut din salariu pentru anul 2022, s-a depistat că Întreprinderea a calculat și reținut incorect impozitul din salariu în sumă totală de **1.054,13 lei**, astfel:

- [redacted] a fost reținut mai mult cu suma de 227,48 lei;
- [redacted] a fost reținut mai mult cu suma de 286,65 lei;
- [redacted] a fost reținut mai mult cu suma de 270,00 lei;
- [redacted] a fost reținut mai mult cu suma de 270,00 lei.

Ca rezultat la contrapunerea datelor din evidența contabilă a Întreprinderii și datele prezentate la Serviciul Fiscal de Stat am constatat că, în „*Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți*” pentru perioada fiscală a anului 2020 și anul 2022, au fost prezentate informații eronate cu privire la următoarele:

1. [redacted] angajat în calitate de mașinist la instalații de pompare, înregistrează venit în mărime de 38.373,20 lei, pentru perioada anului 2020, iar angajatul [redacted] angajat în calitate de mașinist la instalații pompare, înregistrează venit în mărime de 63.917,05 lei, pentru aceeași perioada fiscală. Însă, conform datelor din Nota de informare (IALS18) este declarat un singur angajat, [redacted] cu suma salariului în mărime totală de 102.290,25 lei;

2. [redacted] angajat în calitate de operator/închidere apă, în perioada anului 2022 înregistrează venit în sumă totală de 57.257,49 lei, iar angajatul [redacted] a obținut venit în

mărime totală de 10.286,10 lei. Însă, conform datelor din Nota de informare IALS21 este declarată o singură persoană, [REDACTED], cu suma salariului în mărime totală de 67.543,59 lei.

3. Astfel, raportul lunar IPC18 și IPC21 cât și Raportul anual IALS18 și IALS21, pentru perioada 2020 și 2022 au fost întocmite și prezentate la Serviciul Fiscal de Stat cu date eronate. În scopul evitării aplicării sancțiunilor fiscale din partea organelor de control, recomandăm prezentarea repetată a dărilor de seamă corectate.

Totodată, în cadrul auditului s-a constatat că la data de 01 iunie 2018, d-na [REDACTED] ([REDACTED]) a fost angajată prin cumul la Întreprindere în funcția de specialist pe achiziții publice, pe perioade determinate în perioada 2018-2021. Venitul calculat și îndreptat spre achitare pentru perioada 2020-2021 a constituit suma totală de 47.040 lei și fondul social – 11.289,60 lei.

În timpul efectuării auditului nu au fost prezentate careva documente cu privire la înștiințarea Consiliului de Administrație privind careva conflicte de interese. Astfel, administratorul [REDACTED] contrar prevederilor Legii privind declararea averii și intereselor personale nr.133 din 17 iunie 2016, nu a informat, în timp de trei zile, organul ierarhic superior despre angajarea dnei [REDACTED] în câmpul muncii, pentru a evita conflictul de interese.

Premierea personalului

Grupul de audit a supus verificării corectitudinea calculării și achitării premiilor angajaților Întreprinderii.

Ca rezultat, s-a depistat că [REDACTED] [REDACTED], în perioada anului 2021, cu derogare de la prevederile art.8 din Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr.246 din 22.11.2017 și anume fără acordul fondatorului și-a aprobat prin Ordin (semnat de dlui) și a achitat neîntemeiat premii în sumă totală de **13.874 lei**.

Totodată, în urma examinării documentelor cu privire la achitarea premiilor angajaților am constatat că, în perioada 01.01.2020 – 31.12.2023, au fost calculate și achitate premii angajaților Întreprinderii în sumă totală de **1.212.822,11 lei**, inclusiv:

În perioada anului 2020 – 0 lei;

În perioada anului 2021 – 483.105,81 lei;

În perioada anului 2022 – 320.723,30 lei;

În perioada anului 2023 – 408.993 lei.

De menționat faptul că, din suma totală de **1.212.822,11 lei** achitată sub forme de premii angajaților, [REDACTED] format din 4 persoane, a încasat în total suma de **394.463,56 lei** (inclusiv: [REDACTED] – 123.723,14 lei, [REDACTED] – 116.995,65 lei, [REDACTED] – 96.669 lei, [REDACTED] – 57.075,77 lei), ceea ce constituie 32,52% din suma totală de premii achitată. Totodată, numărul mediu de angajați pe Întreprindere, pentru perioada 2020-2023, constituie nu mai puțin de 62 de persoane. În așa mod, suma totală de mijloace bănești acordată pentru premii, în perioada anilor 2020-2023, în raport cu numărul de angajați, teoretic fiecare angajat urma să primească în jur de 19.562 lei. În raport cu cele expuse mai sus, un angajat al contabilității Întreprinderii, a fost premiat în mediu cu aproximativ 100 mii lei, ceea ce constituie de cel puțin 5 ori mai mult decât media pe Întreprindere (19.562 lei).

Creanțe și datorii

Evidența creanțelor și obligațiilor financiare a Î.M. „Apă-Canal” Căușeni se efectuează în conformitate cu Planul de conturi, SNC „Creanțe și investiții financiare”, SNC „Capital propriu și datorii”, dar cu unele abateri de la legislația în vigoare.

Î.M. „Apă-Canal” Căușeni efectuează decontări cu consumatorii de servicii de alimentare cu apă, canalizare, evacuarea deșeurilor, energie termică cu sold restrâns pe conturile creanțelor comerciale și evidențiază avansurile cu ajutorul operațiunilor manuale. Ca rezultat, apare înregistrarea soldurilor creditoare în situațiile analitice a contului 221 „Creanțe comerciale” defalcate pe clienți/debitori.

În cadrul verificărilor compartimentului de creanțe ale Întreprinderii, **auditul a constatat:**

La contul 221.1 „Creanțe comerciale pe teritoriul țării” se organizează contabilitatea creanțelor consumatorilor persoanelor fizice și juridice. Astfel, la data de 31.12.2021, sunt înregistrați debitori, persoane fizice și juridice, cu sold negativ în valoare totală de **290,04 lei**, iar la data de 31.12.2022 în valoarea totală de **6.858,56 lei**, după cum urmează:

- **anul 2021:** [redacted] - 3,60 lei; [redacted] - 0,40 lei; IPI Centrul Raional de Creație a Copiilor și Adolescenților Căușeni - 55,20 lei; „Micorion-GR” S.R.L. - 145,42 lei; Sarain Tatiana Ivan - 54,22 lei; Serviciul de Informații și Securitate - 18,40 lei; „SFERA Autoprim” S.R.L. - 9,00 lei; [redacted] - 3,80 lei;

- **anul 2022:** Centrul Militar r-ul Căușeni - 337,83 lei; Depoul de vagoane Basarabeasca filiala ÎS „Calea Ferată” din Moldova - 31,86 lei; Direcția Teritorială Pentru Siguranța Alimentelor Căușeni - 1.422,96 lei; I.I.L.T.A.Puskin - 37,82 lei; Inspectoratul pentru Protecția Mediului - 104,94 lei; Inspectoratul de Poliție Căușeni al IGP al MAI - 1,37 lei; JLC S.A. - 73,20 lei; Judecătoria Căușeni - 415,20 lei; Kazayak-Vin ÎM SA - 0,40 lei; Notarul Cramarenco Valentina - 100,68 lei; Optim-Cars-Construct SRL - 2.363,48 lei; Regiment de Rachete Antiaeriere MA - 400 lei; RS ENGINEERING S.R.L. - 744,33 lei; Î.M.Salcuța S.R.L. - 151,80 lei; Serviciul Vamal RM - 616,22 lei; Stația de calea ferată Bender filiala IS Calea Ferata din Moldova - 7,32 lei; [redacted] - 3,80 lei; Stilneocom S.R.L. - 3,69 lei; Tehagrotterra S.R.L. - 41,04 lei; [redacted] - 0,62 lei.

La cele relatate mai sus concluzionăm că, la 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2022, din explicațiile contabilității Întreprinderii, în cazul când contul 221.1 prezintă solduri negative, acest fapt indică sumele achitate în avans de către agenți economici. Conform prevederilor legale, aceste solduri negative nu ar trebui să existe, deoarece ele constituie avansuri primite și urmează să fie contabilizate la avansuri la contul contabil 523 „Avansuri primite în țară”, cu calcularea TVA din avansurile primite. Această denaturare afectează acuratețea raportării financiare și duce la interpretări greșite ale situației financiare a Întreprinderii.

Evidența datoriilor comerciale este organizată cu abateri de la normele metodologice.

Ca rezultat la auditarea compartimentului privind evidența datoriilor comerciale, **am constatat:**

La contul 521.1 „Datorii comerciale pe teritoriul țării” se organizează contabilitatea datoriilor Întreprinderii față de alte persoane juridice și fizice. De menționat că, în perioada 31.12.2020 - 31.12.2022 sunt înregistrați creditorii cu sold negativ: la 31.12.2020 - sumă totală de 3.490 lei; la 31.12.2021 - suma totală de 10.836,76 lei; la 31.12.2022 - suma totală de 1.049,84 lei;

la 31.12.2022 - suma totală de 833 lei. Ulterior, sunt enumerate persoanele a căror solduri indică valori negative:

- **anul 2020:** Uniplast S.R.L. - 3.490 lei;
- **anul 2021:** Asociația Moldova Apă-Canal - 833 lei; Corden-ST S.R.L. - 1.392 lei; Moldtelecom S.A.-1.164,76 lei; Optim-Cars-Construct S.R.L. - 150 lei; Rozetca S.R.L. - 4.616 lei; Software 4CML S.R.L. - 2.681 lei;
- **anul 2022:** Asociația Moldova Apă-Canal - 833lei; Mihasi Test Auto S.R.L. - 150 lei; Moldtelecom S.A. - 66,84 lei;
- **anul 2023:** Asociația Moldova Apă-Canal - 833 lei.

Menționăm faptul că, inventarierea debitorilor și creditorilor pentru perioada anilor 2020-2023 a fost efectuată de Întreprindere cu derogare de la prevederile Regulamentului privind inventarierea aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.60 din 29 mai 2012. Așadar, nu au fost întocmite listele de inventariere și respectiv nu au fost stabilite termenele de prescripție pentru creanțe/datorii, ceea ce poate duce la riscul calculării penalităților fiscale în cazul depistării datoriilor/creanțelor expirate, care nu au fost casate la timp la venituri și totodată, pentru creanțele cu solduri negative nu a fost calculat și achitat TVA în bugetul statului.

Luând în considerație faptul că, pe parcursul activității sale, Întreprinderea poate înregistra datorii față de personal, furnizori, cumpărători, buget, organele de asigurări sociale, fondator, față de alți creditori pentru care nu și-au onorat obligațiunile în termenul stabilit și al căror termen de prescripție a expirat, acestea urmează a fi casate și trecute la veniturile Întreprinderii. Termenul de prescripție extinctivă este prevăzut la art.391 alin.1 din Codul Civil al RM, în perioada căreia persoana poate să-și apere dreptul prin intentarea unei acțiuni în instanța de judecată. Ceea ce privește obligațiile fiscale, termenul de prescripție este reglementat la cap.16, art.264-266 din Codul Fiscal nr.1163-XII/1997.

Așadar, Întreprinderea a ignorat prevederile pct.71 din Regulamentul sus-menționat, la petrecerea inventarierii anuale a tuturor tipurilor de creanțe și datorii ce țin de decontările cu furnizorii și antreprenorii, buget, fondatori, instituții financiare, organele de asigurări sociale și medicale, etc.

Soldurile efective ale creanțelor și datoriilor urmează să fie confirmate prin extrase de conturi INV-9 „Extras de cont” (Anexa 13) și/sau acte de verificare a decontărilor reciproce. Extrasul de cont se întocmește și se remite entităților pentru a fi confirmate. Conform prevederilor pct.72 din Regulamentul privind inventarierea, entitățile care primesc extrasele de cont sunt obligate să confirme în termen de 5 zile lucrătoare din data primirii acestora soldul creanței/datorii și să comunice obiecțiile lor.

În cadrul decontărilor cu personalul se verifică:

- suma salariilor neachitate și/sau achitate incorect, motivul apariției acestora;
- suma avansurilor achitate/soldul avansurilor;
- creanțele și datoriile titularilor de avans;
- creanțele și datoriile aferente altor operațiuni (pct.73 din Regulament).

Rezultatele inventarierii creanțelor și datoriilor se înscriu în INV-10 „Lista de inventariere a creanțelor și datoriilor” (anexa 14 din Regulament) în baza datelor din extrasele de cont confirmate de debitori sau creditori, iar în caz de neconfirmare – în baza documentelor primare (pct.74 din Regulament). În cazul depistării datoriilor cu termen de prescripție expirat se

întocmește o Notă informativă cu indicarea explicațiilor persoanelor responsabile (pct.74 din Regulament).

Constatări privind acordarea împrumutului de către Ministerul Finanțelor privitor la Proiectul național de alimentare cu apă și canalizare

În conformitate cu Legea nr. 167-XVI din 09.07.2008 a fost ratificat Acordul de finanțare a Proiectului național de alimentare cu apă și canalizare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, conform căruia Guvernul Republicii Moldova a primit un împrumut destinat finanțării activităților de implementare a Proiectului național de alimentare cu apă și canalizare.

La 28 decembrie 2009, între Î.M., „Apă-Canal” Căușeni, acționând în calitate de *Împrumutat* și Ministerul Finanțelor pe de altă parte, având calitatea de *Împrumutător*, a fost încheiat contractul de recreditare nr.6 a împrumutului.

În conformitate cu clauzele contractuale, Ministerul Finanțelor s-a obligat să acorde Î.M., „Apă-Canal” Căușeni, un împrumut tehnic ce nu va depăși suma de **1 milion dolari SUA**, pentru o perioadă de 30 ani, cu o perioadă de grație de 6 ani, la o rată a dobânzii de 1,5% calculată anual pentru suma debursată și nerambursată pentru întreaga perioadă de utilizare a împrumutului.

Totodată, conform condițiilor contractuale rezultă că, rambursarea împrumutului se va începe după expirarea perioadei de grație (6 ani) în tranșe consecutive egale semi anuale la data de 15 aprilie și 15 octombrie, iar în caz de încălcare a termenilor de achitare, Împrumutatul este obligat să achite o penalitate în mărime de 0,01% din suma expirată pentru fiecare zi de întârziere.

Toate plățile efectuate pentru împrumutul de bază, taxele de angajament și dobânzile împrumutului sau alte sume sunt rambursate în lei moldovenești la cursul oficial al dolarului SUA stabilit de BNM la data încasării mijloacelor bănești la contul trezorerial.

Conform pct.12.2 din contract, mijloacele financiare ale împrumutului urmau a fi utilizate exclusiv pentru scopurile Proiectului - reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă, procurarea echipamentului, precum și serviciile de consultanță.

Conform datelor din evidența contabilă, la situația din 31 decembrie 2023, suma restantă a împrumutului constituie **12.757.481,79 lei**.

Se atestă faptul că, în conformitate cu Amendamentul nr.1 din 17 martie 2023 la Contractul de Recreditare nr.6 din 28 decembrie 2009 a împrumutului destinat realizării Proiectului național de alimentare cu apă și canalizare, încheiat între Ministerul Finanțelor și Î.M., „Apă-Canal” Căușeni, a fost semnat actul de verificare din 02 februarie 2024, prin care se confirmă faptul că, la situația din 31 decembrie 2023 datoria restantă din cadrul Proiectului național de alimentare cu apă și canalizare constituie suma de **634.755,85 dolari SUA**.

**Analiza situației economico-financiară la Î.M. „Apa-Canal” Căușeni
pentru perioada 01.01.2020 – 31.12.2024**

1. Analiza patrimoniului (activului) întreprinderii

Dinamica valorii activelor întreprinderii

Tabelul nr.1

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Active imobilizate	31.988.758	31.489.913	30.568.743	29.723.421	-2,93%	-2,77%
<i>I. Imobilizări necorporale:</i>	<i>36.330</i>	<i>28.154</i>	<i>17.899</i>	<i>10.306</i>	<i>-36,42%</i>	<i>-42,42%</i>
<i>II. Imobilizări corporale:</i>	<i>31.952.428</i>	<i>31.461.759</i>	<i>30.550.844</i>	<i>29.713.115</i>	<i>-2,90%</i>	<i>-2,74%</i>
- Imobilizări corporale în curs de execuție	526.201	582.769	754.280	446.122	+29,43%	-40,85%
- Mijloace fixe	31.426.227	30.878.990	29.796.564	29.266.993	-3,51%	-1,78%
Active circulante	1.187.418	1.381.723	1.210.817	1.753.179	-12,37%	+44,79%
<i>I. Stocuri:</i>	<i>90.500</i>	<i>225.504</i>	<i>215.896</i>	<i>233.030</i>	<i>-4,26%</i>	<i>+7,94%</i>
- Materiale și OMVSD	81.798	225.504	215.896	233.030	-4,26%	+7,94%
- Produse și mărfuri	8.702				-	-
<i>II. Creanțe curente și alte active circulante</i>	<i>967.373</i>	<i>1.073.698</i>	<i>977.674</i>	<i>1.406.221</i>	<i>-8,94%</i>	<i>+43,83%</i>
- Creanțe comerciale curente	681.445	764.595	712.236	1.100.232	-6,85%	+54,48%
- Creanțe ale bugetului	3			1.978	-	+
- Creanțe ale personalului	20.151	26.691	1.517	51.768	-94,32%	+3.312,52%
- Alte creanțe curente	5.244	13.268	1.400	9.035	-89,45%	+545,36%
- Cheltuieli anticipate curente	202.688	205.293	201.022	187.259	-2,08%	-6,85%
- Alte active circulante	57.842	63.484	61.499	55.949	-3,13%	-9,02%
<i>III. Numerar și documente bănești</i>	<i>129.545</i>	<i>82.521</i>	<i>17.247</i>	<i>113.928</i>	<i>-79,10%</i>	<i>+560,57%</i>
Total active	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%

Analizând datele din *tabelul nr.1* „Dinamica valorii activelor întreprinderii” observăm că, valoarea totală a activelor s-a micșorat pe parcursul anilor 2022 și 2023 cu 3,32% și respectiv

0,95%, astfel la data de 31.12.2023 valoarea totală a activelor a constituit suma totală de 31.476.600 lei.

Dacă analizăm activele pe clase se poate constata că, activele imobilizate s-au micșorat în perioada anul 2022 cu 2,93% și cu 2,77% în perioada anului 2023 față de perioada precedentă. Impactul la diminuarea activelor imobilizate l-a avut în mare parte diminuarea sumei totale a mijloacelor fixe. Menționăm că, în perioada anilor 2022-2023 nu au fost înstrăinate careva mijloace fixe, diminuarea acestora în Bilanț este rezultatul sumei totale a uzurii în creștere acumulate la finele fiecărei perioade de gestiune.

Diminuarea activelor totale în perioada 2022 față de perioada de gestiune precedentă a fost influențată totodată și de diminuarea nesemnificativă a activelor circulante.

1.2 Analiza surselor de finanțare

Tabel nr.2 – Evoluția capitalului întreprinderii

lei

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Capital propriu	5.277.657	5.409.339	4.310.971	4.868.604	-20,31%	+12,94%
I. Capital social și neînregistrat:	2.700	2.700	2.700	2.700	-	-
- Capital social	5.400	5.400	5.400	5.400	-	-
- Capital nevărsat	(2.700)	(2.700)	(2.700)	(2.700)	-	-
II. Rezerve	0	0	0	0	-	-
III. Profit (pierdere):	1.937.370	2.219.013	1.360.390	1.748.836	-38,69%	+28,55%
- Profit nerepartizat al anilor precedenți	1.174.066	1.937.370	2.219.013	1.360.390	+14,54%	-38,69%
- Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	529.975	247.892	-857.206	336.955	-445,80%	-139,31%
IV. Alte elemente de capital propriu	3.337.587	3.187.626	2.947.881	3.117.068	-7,52%	+5,74%
Datorii pe termen lung	26.282.565	25.474.245	24.665.924	24.394.301	-3,17%	-1,10%
- Împrumuturi pe termen lung	14.080.263	13.271.943	12.463.622	12.191.999	-6,09%	-2,18%
- Alte datorii pe termen lung	12.202.302	12.202.302	12.202.302	12.202.302	-	-
Datorii curente	1.615.954	1.840.182	2.569.222	1.957.143	+39,62%	-23,82%
- Împrumuturi pe termen scurt	905.909	922.990	1.252.340	729.812	+35,68%	-41,72%
- Datorii comerciale curente	110.082	259.505	592.649	364.462	+128,38%	-38,50%
- Avansuri primite curente				11.868	-	+
- Datorii față de personal	348.715	429.916	435.570	466.815	+1,32%	+7,17%

- Datorii privind asigurările sociale și medicale	124.029	126.016	201.366	260.552	+59,79%	+29,39%
- Datorii față de buget	96.123	71.566	85.744	116.159	+19,81%	+35,47%
- Alte datorii curente	31.096	30.189	1.553	7.475	-94,86%	+381,33%
Provizioane	0	147.870	233.443	256.552	+57,87%	+9,90%
Total Pasive	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%

Analizând tabelul nr.2 „Evoluția capitalului întreprinderii” se poate face o concluzie asupra evoluției fiecărei clase de pasiv în parte. Așadar, capitalul propriu a suferit mici modificări pe parcursul perioadei 2020-2023. În anul 2022, capitalul propriu s-a diminuat cu 20,31%, iar la finele anului 2023 s-a majorat cu 12,94% față de perioada precedentă. Modificările apărute la compartimentul capitalului propriu au fost strict condiționate de profitul înregistrat la finele fiecărei perioade de gestiune.

Alte modificări a clasei pasivelor pot fi observate în contul datoriilor pe termen lung și anume se observă o scădere continuă pe parcursul anilor 2020-2023. Suma înregistrată în contul datoriilor pe termen lung reprezintă Împrumutul obținut de către Întreprindere (menționat mai sus în Raportul de audit) și odată cu achitarea treptată a ratelor privind împrumutul, scade și suma totală a datoriilor pe termen lung.

Pe de altă parte, se observă că Întreprinderea în anul 2022 înregistrează datorii curente majorate față de perioada precedentă și anume cu suma de 39,62%. În contextul datoriilor curente, observăm o majorare semnificativă a împrumuturilor pe termen scurt cu 35,68% sau 329.350 lei și a datoriilor comerciale cu 128% sau 333.144 lei.

La finele anului 2023, suma totală a datoriilor curente s-a diminuat cu 23,82% sau 612.079 lei, fapt datorat diminuării împrumuturilor pe termen scurt, a datoriilor comerciale și a datoriilor față de buget.

În urma auditului am constat că, suma totală inclusă la împrumuturi pe termen scurt, la finele fiecărei perioade de gestiune, este formată exclusiv din suma și dobânda datorată conform Împrumutului (menționat în Raport), calculată în perioada de gestiune și care totodată, urmează a fi achitată pe parcursul următoarei perioade de gestiune.

1.3 Analiza patrimoniului net

Tabelul nr.3

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Total Active	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%
Total Datorii	27.898.519	27.314.427	27.235.146	26.351.444	-0,29%	-3,24%
Patrimoniu Net	5.277.657	5.557.209	4.544.414	5.125.156	-18,22%	+12,78%

Conform informației prezentate în *tabelul nr.3* cu privire la patrimoniul net al Întreprinderii, se constată o diminuare a acestuia pentru perioada anului 2022 și anume cu 18% mai puțin față de perioada de gestiune precedentă. Acest fapt este datorat unei micșorări a totalului de active, suma totală a datoriilor rămânând aproape neschimbată. În anul 2023, patrimoniu net înregistrează o creștere de aproape 13% față de perioada precedentă, ca fapt determinant a fost micșorarea totalului de datorii.

1. Ratele echilibrului financiar

Tabelul nr.4

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Capital propriu	5.277.657	5.409.339	4.310.971	4.868.604	-20,31%	+12,94%
Total datorii	27.898.519	27.314.427	27.235.146	26.351.444	-0,29%	-3,24%
Total active	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%
Rata autonomiei financiare	15,91%	16,46%	13,56%	15,47%	-17,62%	+14,09%
Rata datoriilor globale	84,09%	83,09%	85,70%	83,72%	+3,14%	-2,31%

Rata autonomiei financiare (R.a.f.) reflectă aportul capitalului propriu la finanțarea tuturor elementelor patrimoniale ale instituției. În sistemul bancar național, pentru aprecierea solvabilității clientului se utilizează nivelul recomandat al ratei de autonomie de 50% - în acest caz, jumătate din patrimoniul instituției care este format din sursele proprii servește drept garanție pentru achitarea tuturor datoriilor față de creditori.

$$R.a.f. = \text{Capital propriu} / \text{Total active} * 100\%$$

Pentru ca instituția să se afle în situația unui echilibru financiar este necesar și suficient ca capitalul propriu să fie egal sau mai mare decât o treime din pasivul întreprinderii.

Din informația prezentată în tabelul de mai sus observăm că, rata autonomiei financiare calculată pentru toată perioada 2020-2023 indică un rezultat sub minimul recomandat, cu rata cea mai mare înregistrată la finele anului 2021 – 16,46%.

Rata datoriilor globale (R.D.G.) reprezintă ponderea datoriilor totale pe termen lung și curente în suma totală a patrimoniului întreprinderii. De regulă această rată trebuie să fie mai mică decât 50%.

$$R_{DG} = \text{Datorii pe termen lung} + \text{Datorii curente} / \text{Total active} * 100\%$$

Din informația prezentată în tabel, concluzionăm că Întreprinderea înregistrează un nivel scăzut al ratei autonomiei financiare și respectiv a datoriilor globale, ceea ce reprezintă un aspect negativ – suma totală a datoriilor fiind de aproximativ 6 ori mai mare decât capitalul propriu.

2. Analiza capacității de plată a întreprinderii

Date inițiale pentru calculul indicatorilor capacității de plată

Taboul nr.5

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Active circulante	1.187.418	1.381.723	1.210.817	1.753.179	-12,37%	+44,79%
Materiale și mărfuri	81.798	225.504	215.896	233.030	-4,26%	+7,94%
Creanțe comerciale	681.445	764.595	712.236	1.100.232	-6,85%	+54,48%
Numerar în casierie, conturi	129.545	82.521	17.247	113.928	-79,10%	+560,57%
Capital propriu	5.277.657	5.409.339	4.310.971	4.868.604	-20,31%	+12,94%
Datorii curente	1.615.954	1.840.182	2.569.222	1.957.143	+39,62%	-23,82%
Total pasiv	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%
Lichiditatea absolută	0,08	0,04	0,01	0,06	-85,04%	+768,66%
Lichiditatea intermediară	0,68	0,63	0,39	0,78	-38,10%	+100,00%
Lichiditatea totală	73,48	75,09	47,13	89,58	-37,24%	+90,07%
Rata solvabilității patrimoniale	15,91	16,46	13,56	15,47	-17,62%	+14,09%

Rata lichidității absolute (R_{LA}) reflectă în ce măsură întreprinderea este capabilă să-și onoreze imediat obligațiile curente din contul mijloacelor bănești și a investițiilor pe termen scurt.

$$R_{LA} = \text{Investiții financiare} + \text{Numerar în casierie și conturi} / \text{Total datorii curente}$$

Mărimea optimă a acestui indicator este între 0,2-0,25. Aceasta înseamnă că la fiecare leu de datorii pe termen scurt întreprinderea trebuie să dispună de 20-25 bani în numerar. De regulă situația este favorabilă când rata aceasta crește în evoluție de la mărimi mult mai mici până la cea optimă.

Din informația prezentată putem constata că, lichiditatea absolută este aproape nulă pentru fiecare perioadă auditată. Acest lucru este datorat faptului că, Întreprinderea, la finele perioadei de gestiune înregistrează stocuri foarte mici de mijloace bănești.

Rata lichidității intermediare (R_{LI}) demonstrează posibilitățile întreprinderii de a-și achita obligațiile pe termen scurt fără ca să apară necesitatea de a-și vinde stocurile de mărfuri și materiale.

$$R_{LI} = \text{Total active circulante} - \text{Materiale} / \text{Total datorii curente}$$

Mărimea optimă a ratei lichidității intermediare se află în limita 0,7-1,0. Din analiza evoluției indicatorului lichiditatea intermediară se observă că, la finele anilor 2020, 2021 și 2023

acesta indică o valoare minimă. Totodată, la finele anului 2022 rata lichidității intermediare se află sub minimul recomandat – 0,39, fapt determinat în mare parte de majorarea datoriilor curente în aceeași perioadă.

Rata lichidității totale (RLT) caracterizează capacitatea întreprinderii de a-și transforma activele curente în mijloace necesare pentru acoperirea datoriilor curente.

$$RLT = \text{Total active circulante} / \text{Total datorii curente}$$

Lichiditatea totală, pentru ca Întreprinderea să-și poată transforma activele curente în mijloace necesare pentru acoperirea sumei totale de datorii curente, trebuie să înregistreze o rată mai mare decât 1.

Din informația prezentată în tabelul de mai sus observăm că, pe toată perioada auditată, rata lichidității totale calculate este mai mică decât rata recomandată.

Solvabilitatea reprezintă capacitatea întreprinderii de a-și achita toate obligațiunile la un moment dat. Conform metodologiei analizei economice financiare, indicatorul rata solvabilității generale (patrimoniale) se calculează ca raport dintre capitalul propriu și total pasiv și trebuie să depășească 50%.

Așadar, din informația analizată, pentru toată perioada 2020-2023, Întreprinderea înregistrează o rată de solvabilitate scăzută față de minimul recomandat.

În concluzie, pentru a optimiza indicii de lichiditate și solvabilitate, managementul Întreprinderii trebuie să opteze pentru diminuarea datoriilor pe termen lung și scurt, cât și formarea rezervelor.

4. Analiza eficienței activității economico-financiare

Tabelul nr.6 – Rezultatele financiare

lei

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Venitul net (profit brut)	3.337.988	3.448.255	2.664.619	3.550.111	-22,73%	+33,23%
Rezultatul din activitatea operațională	26.235	29.291	-957.195	94.000	-3.368%	-109,82%
Rezultatul din alte activități	181.365	218.601	99.989	267.174	-54,26%	+167,20%
Profitul până la impozitare	529.975	247.892	-857.206	361.174	-445,80%	-142,13%
Cheltuieli impozit pe venit	0	0	0	24.219	-	+
Profitul net	529.975	247.892	-857.206	336.955	-445,80%	-139,31%

Analizând informația prezentată în tabelul nr.4 „Rezultatele financiare” putem aprecia nivelul de dezvoltare și eficiență a activității întreprinderii.

Venitul net reprezintă rezultatul obținut din venitul din vânzări din activitatea de bază excluzând cheltuielile ce țin de costul vânzărilor. Așadar, pentru perioada anului 2022, „Apa-Canal” Căușeni a obținut venit net în sumă de 2.664.619 lei, sau cu 22,73% mai puțin decât anul precedent.

Pe de altă parte, în anul 2023, Întreprinderea înregistrează o creștere substanțială a veniturii net și totodată a profitului net și anume 3.550.111 lei și respectiv - 336.955 lei.

5.2 Principalele rate de rentabilitate

Tabelul nr.7

Indicatori	2020	2021	2022	2023	Ritmul creșterii sau descreșterii	Ritmul creșterii sau descreșterii
Venitul din vânzări	8.063.621	8.558.130	9.207.768	10.821.937	+7,59%	+17,53%
Capitalul propriu	5.277.657	5.409.339	4.310.971	4.868.604	-20,31%	+12,94%
Venit net	3.337.988	3.448.255	2.664.619	3.550.111	-22,73%	+33,23%
Profit până la impozitare	529.975	247.892	-857.206	361.174	-445,80%	-142,13%
Profit net	529.975	247.892	-857.206	336.955	-445,80%	-139,31%
Total activ	33.176.176	32.871.636	31.779.560	31.476.600	-3,32%	-0,95%
Rentabilitatea vânzărilor	41,39	40,29	28,94	32,80	-28,17%	13,34%
Rentabilitatea economică	1,59	0,75	0	1,15	-	+
Rentabilitatea financiară	10,04	4,58	0	6,92	-	+

Rentabilitatea vânzărilor caracterizează capacitatea instituției de a obține profit în urma prestării serviciilor. Aceasta se calculează prin împărțirea veniturii net la venitul din vânzări. Mărimea recomandată a acestui indicator este considerată a fi între 20% și 40%.

Analizând rezultatul economic, rentabilitatea vânzărilor la întreprinderea „Apa-Canal” Căușeni, pentru perioada anilor 2022 și 2023, a înregistrat o descreștere față de perioadele de gestiune precedente, astfel atingând o cifră de 29% și 33% respectiv. Rezultatele înregistrate privind rentabilitatea vânzărilor denotă existența unui adaos comercial substanțial peste costul total al vânzărilor.

Rentabilitatea economică reflectă câte unități monetare au fost necesare instituției pentru obținerea unei unități convenționale de profit, indiferent de sursa atragerii acestor mijloace. Acest indicator de obicei se compară cu rata medie a dobânzilor pe piața creditelor. Aceasta se calculează prin împărțirea profitului până la impozitare la totalul activ al întreprinderii.

Așadar, în perioada anilor 2020-2023, Întreprinderea înregistrează o rentabilitate economică scăzută față de rata medie a dobânzilor, fapt determinat de un profit mizer la finele anului față de totalul de active.

Rentabilitatea financiară caracterizează eficiența utilizării capitalului propriu. Acest indicator se calculează prin împărțirea profitului net de la finele perioadei cu capitalul propriu al întreprinderii. Pentru perioada anului 2022, rentabilitatea financiară obținută de către Întreprindere nu poate fi calculată din motiv că aceasta înregistrează pierderi la finele anului. Totodată, la finele anului 2023, rentabilitatea financiară atinge cifra de 6,92%, fapt datorat în mare parte de profitul net înregistrat la finele perioadei – 336.955 lei.

O valoare înaltă a acestui indicator duce la sporirea încrederii fondatorilor și conducerii întreprinderii în activitatea reușită a acesteia, totodată la majorarea costului pe piață a afacerii.

CONCLUZII

Misiunea auditorilor a fost efectuată având ca obiectiv corectitudinea reflectării operațiunilor economico-financiare în evidența contabilă, cât și veridicitatea acestora în cadrul Î.M., „Apă Canal” Căușeni în perioada anilor 2020-2023 și ca rezultat menționează următoarele.

Auditul a constatat că, contrar prevederilor art. 24 alin. (1) și 30 din Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997, art. 10 alin.(2) și 11 din Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017, art.7 din Legea privind activitatea de antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992, art.5 alin. (4) lit. n) din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989-XV din 18.04.2002, pct. 37 și 39 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.01.2008, pct.7 și pct.12 Standardului Național de Contabilitate „Deprecierea activelor”, pct. 5, 7 și 8 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25.11.1992, pct. 1, 2 și 3 din Recomandările privind întărirea tehnică și dotarea cu mijloace de semnalizare pentru paza antiincendiară a caselor de bani din întreprinderi din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25.11.1992, pct. 8, 23, 65, 69, 71 și 74 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 60 din 29.05.2012, pct. 33 din Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013, Standardului Național de Contabilitate „Cheltuieli”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013, Standardului Național de Contabilitate nr.3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 174 din 25.12.1997, Î.M. „Apă-Canal” Căușeni:

- N-a întreprins măsurile de rigoare întru înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor aferente la contul contabil 122 „Terenuri”, dar a efectuat amenajări de terenuri și sădirea unei livezi de pomi fructiferi în sumă de 111.280 lei, fapt ce contravine prevederilor art.5 alin. (4) lit. n) din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989-XV din 18.04.2002, această practică contravine prevederilor art.11 alin.(2) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017, care stipulează că „Deținerea de către entitate a activelor cu orice titlu, înregistrarea

surselor de proveniență a acestora și a faptelor economice fără documentarea și reflectarea acestora în contabilitate sunt interzise” și pct. 33 din Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118 din 06.08.2013 și nu a fost efectuată deprecierea activelor conform pct.7 și pct.12 din SNC„Deprecierea activelor”;

- Contrar prevederilor art.5 din Statut și Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, fără acordul fondatorului, fără dispoziția administratorului, administrația Î.M., „Apă-Canal” Căușeni a realizat materiale, mărfuri și OMVSD către mai mulți angajați ai întreprinderii, în valoare de **80.152,02 lei**, inclusiv: anul 2021-13.350 lei; anul 2022-14.754,17 lei și anul 2023 - 52.047,85 lei;

- Pe parcursul anilor 2020-2023, necătând la faptul că avea materiale cu mișcare lentă în stocul întreprinderii, achiziționează aceleași materiale de la persoane fizice conform actelor de achiziție în sumă totală de **106.194,90 lei**, inclusiv: a.2020 - 16.541,60 lei; a.2021 - 34.650 lei; a.2022 - 19.609,50 lei și a.2023 - 35.293,80 lei.

- În lipsa fondurilor special formate din profitul întreprinderii, în lipsa unei activități economico-financiare favorabile și a necesității suportării cheltuielilor în activitatea de bază, neîntemeiat au fost cheltuite mijloace bănești pentru achiziționarea cadourilor pentru diferite sărbători (flori, vin, cadouri, organizarea meselor, etc.) în sumă totală de **94.731,42 lei**, inclusiv în anul 2020 în sumă de 19.991,54 lei, în anul 2021 în sumă de 16.185,69 lei, în anul 2022 în sumă de 26.252,59 lei și în anul 2023 în sumă de 32.301,60 lei;

- Contrar prevederilor Standardului Național de Contabilitate nr.3 „Componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii” și Standardului Național de Contabilitate „Cheltuieli” și calculului tarifelor cu privire la prestarea serviciilor de apă și canalizare, administrația Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, în perioada 2020 - 2023 a admis includerea în sinecostul pentru captarea apei și întreținerea stației de epurare a unor cheltuieli ce nu țin de activitatea de antreprenoriat și cheltuieli generale și administrative, cum ar fi de exemplu: asistență juridică, penalități primite de la Premier Energy, dobândă, etc. Sumă totală a acestor cheltuieli constituie **219.554,88 lei**, care este formată din *cheltuieli ce nu țin de activitatea de antreprenoriat în sumă totală de 25.227,97 lei*, inclusiv pentru anul 2020-1.560 lei; anul 2021-2.575,31lei; anul 2022-6.462,73 lei și anul 2023-14.629,93 lei și *cheltuieli generale și administrative în sumă totală de 194.326,91 lei*, inclusiv pentru anul 2020-28.155,48 lei; anul 2021-52.612,56 lei; anul 2022-39.212,03 lei și anul 2023-74.346,84 lei;

- Neîntemeiat au fost achitate salarii unor angajați eliberați din cadrul întreprinderii în perioada 22.04.2004-14.09.2019 în sumă de **9.559,77 lei**, fără a fi trecute prin casieria întreprinderii și fără întocmirea listelor de plată. Achitarea salariilor au fost trecute în evidența contabilă prin formule manuale în lunile mai și septembrie ale anului 2021;

- Necătând la faptul că angajații dețin carduri bancare salariale, fără cerere și fără ordinul administratorului, pe parcursul lunii prin casieria întreprinderii este achitat salariul în mai multe rate, iar diferența de salariu rămasă la sfârșitul lunii se efectuează prin transfer bancar la cardul salariaților;

- Din motiv că salariile angajaților nu se achită la data calculării, aceasta duce la o discrepanță în gestionarea fiscală;

- S-a admis calcularea greșită a impozitului pe venit reținut din salariu pentru anul 2020 și anul 2022, fapt ce a dus la întocmirea incorectă a „Declarației privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări

sociale de stat obligatorii calculate” (IPC18 și IPC21);

- Trecerea venitului îndreptat spre achitare de la un salariat la alt salariat a dus la întocmirea greșită a „Notei de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți”(IALS18 și IALS21);

- Au fost ignorate prevederile art. 7 din Legea privind activitatea de antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992 și pct. 5, 7 și 8 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25.11.1992, în vigoare până la data de 19.12.2021, prin care s-a admis depășirea termenului de păstrare a mijloacelor financiare în casierie, fiind utilizate lunar în cea mai mare parte la achitarea plăților salariale, cheltuieli gospodărești, etc.;

- Contrar prevederilor pct. 1, 2 și 3 din Recomandările privind întărirea tehnică și dotarea cu mijloace de semnalizare pentru paza antiincendiară a caselor de bani din întreprinderi din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764 din 25.11.1992, Î.M. „Apă Canal” Căușeni nu dispune de încăpere separată dotată regulamentar, inclusiv cu sistemă de semnalizare și pază antiincendiară, nefiind asigurată integritatea păstrării și eliberării mijloacelor bănești. Mijloacele bănești se păstrează în masa de lucru a casierului;

- La data de 01 iunie 2018, d-na [REDACTAT] a fost angajată în întreprindere în funcția de specialist pe achiziții publice prin cumul, pe perioade determinate în perioada 2018-2021. Venitul îndreptat spre achitare pentru perioada 2020-2021 a constituit suma de 47.040 lei și fondul social – 11.289,60 lei.

- Nu s-a efectuat inventarierea creanțelor și datoriilor (în baza actelor de verificare semnate de părți);

În contextul Amendamentului nr.1 din 17 martie 2023 la contractul de recreditare nr.6 din 28 decembrie 2009, semnat cu Ministerul Finanțelor, Î.M. „Apă Canal” Căușeni, înregistrează la data semnării prezentului Raport, un sold nerambursat, în sumă totală de **634.755,85 dolari SUA**. Conform datelor din evidența contabilă la situația din 31 decembrie 2023, suma nerambursată a împrumutului constituie **12.757.481,79 lei**.

Neajunsurile menționate, denotă deficiențe majore ale sistemului de management financiar orientate spre asigurarea desfășurării organizate și eficiente a administrării patrimoniului Î.M. „Apă Canal” Căușeni, inclusiv asigurarea strictă a integrității activelor, precum și siguranței și optimizării activelor și pasivelor conform prevederilor art. 18 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, în vigoare din 20.04.2020.

Data întocmirii Raportului (32 file): 06 septembrie 2024

Administratorul Societății de Audit „Just Audit” S.R.L.

[REDACTAT] I.S. [REDACTAT]
Auditor certificat (certificat de calificare al auditorului - Seria AG nr.000130 din 08 februarie 2008)

Primarul interimar al orașului Căușeni

Căpătină Valentin [REDACTAT]

Raport de constatări efective „Just Audit” S.R.L.